

RECENZJA

**Rozprawy doktorskiej mgra Petera Piotra Gąsiora w dziedzinie sztuk muzycznych
dyscyplinie artystycznej dyrygentura
pod tytułem „ Problematyka wykonawcza utworów muzyki kolonialnej XVIII wieku
Santiago Billoniego i Ignacia Jarusalema y Stella. Od zapisu nutowego do premiery z
perspektywy pracy dyrygenta.”
napisanej na Wydziale Twórczości, Interpretacji i Edukacji Muzycznej Akademii
Muzycznej w Krakowie pod kierunkiem promotora Pana prof. dr hab. Rafała Delekty
i promotora pomocniczego Pana dr Michała Gronowicza**

Podstawą wydania powyższej opinii jest pismo Dziekana Wydziału Twórczości, Interpretacji i Edukacji Muzycznej Akademii Muzycznej w Krakowie Pana prof. dr hab. Wojciecha Widłaka nr 183/2015 z dnia 14 grudnia 2015 roku.

W ocenie niniejszej rozprawy uwzględniam kryteria i wymogi ustawowe stawiane rozprawom doktorskim (w rozumieniu *Ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki* - Dziennik Ustaw z dnia 14.marca 2003 roku z późniejszymi zmianami Art. 4 ust. 5, Art. 11 ust.2, Art. 13 ust.1,3 i 6).

- a) - ocena problemu badawczego tematu i zakresu rozprawy
- b) - ocena celu pracy i hipotez badawczych
- c) - ocena wykorzystanych metod i źródeł informacji
- d) - ocena merytoryczna poszczególnych części
- e) - ocena formalnej strony rozprawy

I. Charakterystyka recenzowanej pracy – uwagi szczegółowe

Zasadnicza część rozprawy zawarta na 101 stronach obejmuje:

- skrócony opis pracy,
- nazwiska wykonawców koncertu w ramach przewodu z dnia 21.10.2018,
- wstęp,
- cztery rozdziały główne (każdy rozbudowany na podrozdziały),
- wnioski końcowe oraz
- bibliografa
- aneks nutowy i dołączone

- opis pracy doktorskiej i nagranie płyty z koncertem omawianych w Pracy Doktorskiej utworów - co zajmuje łącznie 252 strony.

Dołączona jest również (zgodnie z zaleceniami Ustawy) „Dokumentacja do przewodu doktorskiego mgra Petera Piotra Gąsiora”.

Interesujący i znaczący jest dorobek artystyczny mgra Petera Piotra Gąsiora - instrumentalny (skrzypka) jak i dyrygencki. W okresie od 2009 do czasu złożenia dokumentacji zagrał lub zagrał i zadyrygował kilkadziesiąt pozycji kompozytorów od Antonio Vivaldiego, Jana Sebastiana Bacha poprzez Friedricha Kuhlaua, Josefa Haydna, Wolfganga Amadeusza Mozarta, Ludwika van Beethovena, Camilla Saint – Saensa, Piotra Czajkowskiego po kompozytorów okresu impresjonizmu i kompozytorów polskich. Otrzymałem również wszystkie niezbędne do opracowania niniejszej recenzji partytury w wersji elektronicznej.

II. Ocena pracy

a)

- temat wybrany przez doktoranta i jego zakres jest niezwykle istotny dla ciągle niedostatecznie dużej wiedzy o rozwoju muzyki połowy lat XVIII wieku. Ze szczególnym postępem w sztuce kompozycji muzyki rejonu Nowej Hiszpanii - muzyki kolonialnej. Niewątpliwie słusznie Pan Peter Piotr Gąsior zajął się poszerzeniem wiedzy w tej części Europy, kompozytorami Nowej Hiszpanii. Okres ten zostaje odkrywany dzięki pracom wybitnych współczesnych muzykologów profesorów Drew Edwarda Devisa, przewodniczącego Departamentu Studiów Muzycznych University of Chicago specjalisty w dziedzinie muzyki Ameryki Łacińskiej XVII i XVIII wieku oraz Jeviera Jose Mendozy Assistant Professor University School of Music w Miami, niezwykle prężnie działającym na rzecz odkrywania i wykonywania zapomnianych dzieł kompozytorów działających w Ameryce Łacińskiej XVIII wieku. Choć przyznać trzeba, że poruszany problem jest znacznie obszerniejszy niż zaznaczono to w omawianej dysertacji, lecz ze względów czysto formalnych ograniczony został tylko do dwóch kompozycji. Ignacio Jerusalem (1707-1769) „Al combate - oda do króla Karola III” oraz „Nieszpory” - *Music for Vespers* Santiago Billoniego (1700-1763). Trzeba podkreślić ogromną dbałość doktoranta dla podniesienia rangi przewodu, zapraszając na wykonanie koncertowe omawianych dzieł wspomnianych naukowców (21.10.2018 roku o godzinie 18.00 w auli Florianka” Krakowskiej Akademii Muzycznej) ze szczególnym uwzględnieniem prof. Drew Edwarda Davisa – współczesnego twórcę katalogu dzieł archiwum muzycznego w katedrze Durango w Meksyku oraz Jeviera Jose Mendozy. Nie bez znaczenia było również zaangażowanie świetnej Orkiestry Barokowej Akademii Muzycznej w Krakowie z wykorzystaniem instrumentów z epoki lub instrumentów stylizowanych na instrumentach z epoki baroku. Przykładem jest instrument Pani dr Teresy Piech (koncertmistrza Orkiestry). Zaznaczyć należy, że w koncercie w dniu 21.10.2018 roku wykonany był również trzeci utwór a drugi Ignacio Jerusalema „ Sinfonia in G”. Słuchając koncertu byłem pod wrażeniem wykorzystania przez dyrygenta pasaggi – groppo i arpeggio basso continuo - klawesynu i viola da gamba, jakby nawiązania do tradycji wykonawczych utworów Christopa Wenera, Aldebrando Subissatiego z wcześniejszego okresu baroku czy Dietricha Buxtehude jak w sonacie in G major BuxWV 271 na dwoje skrzypiec, violę da gamba i basso continuo lub kantacie BuxWV5 *Also hat Gott die Welt gelibt* na sopran, dwoje skrzypiec, violę da gamba i basso continuo.

b)

- rozprawy doktorskie dotyczące podobnych tematów wcześniej napisanych (choć było ich niezwykle mało), nigdy do końca nie rozwiązały i nie rozwiązują ciągle zmieniającej się wiedzy nowo odkrywanych zapisów muzycznych tego czasu i rejonu. Dlatego znamienym momentem jest praca mgra Petera Piotra Gąsiora, która w znaczący sposób, szerzej niż w dotychczasowych opracowaniach podnosi poziom wiedzy na ten temat. Jak wykazuje doktorant w swojej pracy, informacji w języku polskim na temat kompozytorów z kręgu muzyki kolonialnej jest niezwykle mało. A jeśli można gdzieś przeczytać, to w formie raczej przewodnika turystycznego po rejonach Nowej Hiszpanii jak np.: w książce Mirosława Olszyckiego - „Świat Kolonialnej Ameryki Łacińskiej”. Wydawnictwo PWN z czerwca 2017 r. Wspomina tam między innymi o muzyce epoki kolonialnej lat 1492 – 1824. Dlatego praca Pana mgra Petera Piotra Gąsiora jest tak istotna i zasługuje na szczególne podkreślenie.

c)

Recenzja ta byłaby nie pełna gdybym nie wspomniał o doskonale zrealizowanym basso ripieno i basso continuo podczas koncertu w dniu 21.10.2018 roku. Co miało niewątpliwie pozytywny wpływ w ocenie omawianej dysertacji.

W problematyce podjętej przez doktoranta mogły znaleźć się również wzmianki lub odniesienia do kompozycji Arcangelo Corelliego czy Dietricha Buxtehude (kantata BuxWV 5 „*Also hat Gott die Welt geliebt*”).

Uważam również, iż w dysertacjach doktoranckich nie powinno się używać tylko pierwszych liter imion twórców omawianych w pracach. Korekta dosłana w charakterze erraty znacząco poprawia wizerunek dbałości o poprawność stylistyczną i gramatyczną. Jednak nie uchroniło to w kilku przypadkach braku znaków przestankowych. Mimo ich braku nie obniżyło to w **żaden sposób** poziomu merytorycznej oceny tej rozprawy.

d)

- ocena merytoryczna poszczególnych części:

Ignatio Jerusalem – Al combate – oda dla króla Karola III

Overture, Recitado, Chorus, Recitado, Aria, Recitado, Aria, Recitado, Chorus.

We wszystkich opisanych częściach (3.2.1. - 3.2.2 – 3.2.3 – 3.2.4 – 3.2.5 – 3.2.6 – 3.3 – 3.3.1 – 3.3.2 – 3.3.3 – 3.3.4 – 3.3.5 – 3.3.6 – 3.3.7 – 3.3.8 -3.3.9) bardzo precyzyjne, bardzo dociekliwe sformułowania i słuszne wnioski. Na szczególną uwagę zasługuje powierzenie partii wokalne kontratenorowi w recitativ i arii *Todas pueden*. Oznacza to jedynie niezwykle dbałość doktoranta o możliwie jak najdalej idące skojarzenia z barwami solistów i orkiestr biorących udział w koncertach okresu baroku połowy lat XVIII wieku.

Santiago Billoni – Nieszpory

Beatus vir, Crediti propter, Laetatus sum, Lauda Jerusalem, Magnificat.

Zgadzam się ze wszystkimi wnioskami doktoranta a szczególnie z uwagą budowy formy w *Lauda Jerusalem* str. 79.

- 4 -

Nie powinien dziwić fakt skupienia uwagi doktoranta muzyką ze zbiorów *Music for Vespers*. Jest to bowiem jedno z najdonioślejszych opracowań redakcyjnych zbioru psalmów nieszpornych (muzyka do liturgii nieszporów) prof. Drew Edwarda Davisa z którym blisko współpracuje mgr Peter Piotr Gąsior. Doktorant przeprowadził niezwykle wnikliwą i z mojego punktu widzenia słuszną analizę zbioru wszystkich pięciu utworów. Z której to analizy wynikała również słusna rezygnacja z *Fabordones*. Zgadzam się z uwagami i propozycjami doktoranta zawartymi na stronie 86 „Pracy doktorskiej” (1 – 14 linii). Również słusznym i godnym zastosowania w przyszłości jest propozycja doktoranta zawarta na stronie 95 dotycząca zamiany instrumentu (punkt 4.5.7. Trąbka suwakowa a zastosowanie oboju).

Pan mgr Piotr Gąsior absolwent Akademii Muzycznej w Krakowie ma bogate doświadczenie w pracach nad utworami kompozytorów XVIII wieku. W swym dorobku artystycznym przedstawił współpracę z wieloma znaczącymi zespołami europejskimi, preferującymi prace nad muzyką okresu baroku. Nie bez znaczenia były jego studia doktoranckie w Krakowskiej Akademii Muzycznej, prowadząc prace badawcze nad muzyką kolonialną Nowej Hiszpanii XVIII wieku.

Wszystkie wnioski i propozycje realizacyjne we wszystkich omawianych pozycjach – właściwe.

e)

- w ogólnej ocenie pracy zauważam:

niezwykłą dbałość o precyzję informacji popartą właściwym doбором przykładów, trafność doboru materiału przykładowego, prawidłowo wyciągnięte wnioski i słuszne propozycje rozwiązań omawianych problemów. Właściwe umiejscowienie didaskaliów i odnośników. Właściwe źródła informacji. Mnie jako dyrygenta symfonicznego i operowego ujął cytat Nicolasa Harnoncourta wykorzystany przez doktoranta na stronie 53 swojej pracy (trzeci, czwarty i piąty wiersz od góry). Właśnie to jest istotą poszukiwań spójności utworów wieloczęściowych jak symfonie, opery i np.: kompozycje Ignacio Jeruzalema y Stelli i Santiago Billoniego. Co niewątpliwie z powodzeniem udało się zrealizować Panu Peterowi Piotrowi Gąsiorowi podczas jego koncertu w Krakowskiej Floriance. Jego praca doktorska niewątpliwie poszerza wiedzę teoretyczną z praktycznymi uwagami realizacyjnymi i wpłynie na nowsze, wzbogacone spojrzenie dyrygentów na sferę poznawczą kompozytorów muzyki kolonialnej. Nie tylko tych omawianych w niniejszej rozprawie a wspomnianych w opisie projektu pracy (punkt Uzasadnienie wyboru tematu, cel i zakres pracy) jak Antonia de Salazara, Manuela de Sumaya, Matheo Tollisa de la Rocca, Antonio de Juanasa, Francesco Delgado czy Manuela Arenzana.

Mimo kilku błędów edytorskich zauważonych przez samego doktoranta i poprawionych w erracie (co jest bardzo ważne) - **nie zmienia to merytorycznej wartości omawianej pracy!**

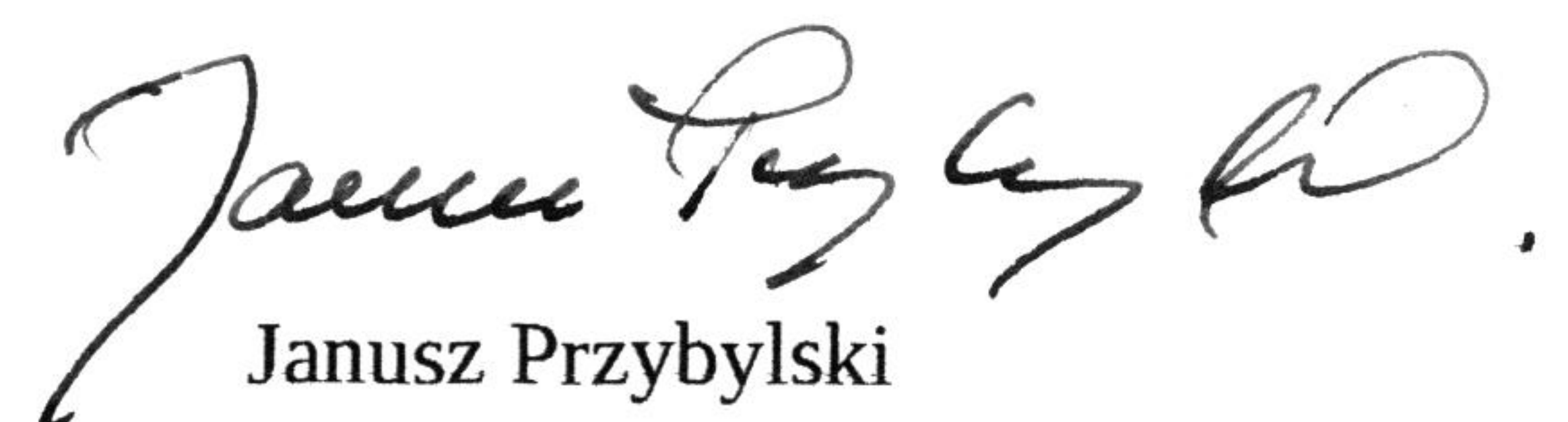
III. Konkluzja i rekomendacja

Mgr Peter Piotr Gąsior opanował wystarczająco wiedzę z zakresu sztuki wykonawczej muzyki okresu baroku. Jej specyficznej narracji muzycznej i stylu wykonawczego. Na podkreślenie zasługuje również fakt dołożenia wszelkich starań w wykonaniu dzieł omawianych kompozytorów na dobór starych instrumentów np. wykonano sola skrzypcowe na instrumencie pochodzącym z pracowni Antonio Marianiego z Pesaro z roku 1668. Rogów i oboi wypracowanych na starych wzorach z epoki, czy skrzypiec piccolo. Instrumenty te posiada Orkiestra Barokowa Akademii Muzycznej w Krakowie. Pan mgr Peter Piotr Gąsior posiadał wystarczającą wiedzę z zakresu dyrygentury oraz umiejętność prowadzenia samodzielnych działań artystycznych a recenzowana praca spełnia wymogi stawiane rozprawom doktorskim w świetle *Ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki* z dnia 14 marca 2003 r. (Dz. U. 2003 Nr 65 poz. 595 z późniejszymi zmianami).

Z nieukrywaną radością **rekomenduję przyjęcie rozprawy doktorskiej** mgra Petera Piotra Gąsiora pod tytułem „ Problematyka wykonawcza utworów muzyki kolonialnej XVIII wieku Santiago Billoniego i Ignacio Jarusalema y Stella. Od zapisu nutowego do premiery z perspektywy pracy dyrygenta” napisanej pod kierunkiem Pana prof. dr hab. Rafała Delekty i współpracy promotora pomocniczego Pana dr Michała Gronowicza Wydziału Twórczości, Interpretacji i Edukacji Muzycznej Akademii Muzycznej w Krakowie oraz dopuszczenie mgra Petera Piotra Gąsiora do publicznej obrony recenzowanej dysertacji.

Wnioskuje ponadto (po wyrażeniu opinii promotora głównego i pomocniczego oraz innego recenzenta) z racji opracowania pracy o wybitnych wartościach, przyznanie Panu mgr Peterowi Piotrowi Gąsiorowi dyplomu z wyróżnieniem.

Prof. dr hab.

Janusz Przybylski